

Förordning om en flerårig plan för laxbeståndet i Östersjön

Landsbyggsdepartementet

2011-10-17

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 470 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en flerårig plan för laxbeståndet i Östersjön och det fiske som utnyttjar det beståndet

Sammanfattning

Syftet med detta förslag är att upprätta en flerårig plan för förvaltningen av laxfiske i Östersjön för att se till att bevarandestatusen för hela Östersjöbeståndet, dvs. inklusive alla laxälvars bestånd, är gynnsam och att förutsättningar finns för ett hållbart nyttjande.

Planen har tre övergripande mål nämligen 1) att den ska bidra till en god beståndsstatus för laxbeståndet i Östersjön och möjliggöra för ett fiske i havet på vilda laxbestånd inom säkra biologiska gränser i enlighet med deras beräknade MSY-nivå. 2) Planen ska också bidra till att bevara den genetiska mångfalden inom laxbeståndet i Östersjön och 3) planen ämnar också garantera att både kommersiellt yrkesfiske och fritidsfiske i Östersjön och i de tillhörande älvarna ska kunna nyttja laxbeståndet på ett hållbart sätt

Regeringen välkomnar förslaget till flerårig plan för laxbeståndet i Östersjön.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Enligt grundförordningen för fiske (2371/02, artikel 4) uppmanas gemenskapen anta återhämtnings- och förvaltningsplaner för att uppnå målen i den gemensamma fiskeripolitiken. Som prioritet ska gemenskapen anta

återhämtningsplaner för bestånd utom säkra biologiska gränser medan förvaltningsplaner bör upprättas för bestånd inom säkra biologiska gränser.

Målen i förvaltningsplanerna bör sättas i enlighet med Johannesburgsdeklarationen som undertecknades 2002 där unionen åtagit sig att senast år 2015 nyttja fisket enligt maximal hållbar avkastning, MSY.

Mellan 1997 och 2010 fanns en icke-bindande handlingsplan för lax i Östersjön som upprättades av Internationella fiskerikommissionen för Östersjön. Planens syfte var att återskapa vilda laxbestånd i Östersjöns älvar, bibehålla beståndens genetiska mångfald, återetablera laxpopulationer i potentiella laxälvar och hålla fiskenivån så hög som möjlig genom att styra fångsten mot odlad lax. Sedan 2005, då Internationella fiskerikommissionen för Östersjön upphörde har Europeiska unionen förvaltat havsfisket av lax genom att fastställa årliga totala tillåtna fångstmängder. Detta har kombinerats med tekniska åtgärder som perioder med fiskeförbud och tillåten minsta landningsstorlek. Enligt nya vetenskapliga rekommendationer från internationella havsforskningsrådet (ICES) och vetenskapliga, tekniska och ekonomiska kommittén för fiskerinäringen (STECF) befinner sig vissa laxbestånd i Östersjöområdet på en dålig beståndsnivå och det är därför viktigt att en plan utvecklas på europeisk nivå.

För närvarande diskuteras främst den rättsliga grunden efter Lissabonfördragets ikraftträdande. Kommissionen anser att artikel 43.2 är korrekt rättslig grund medan vissa medlemsländer föredrar artikel 43.3 som rättslig grund för förslaget.

Förslaget presenterades på rådsarbetsgruppen för interna och externa fiskerifrågor den 16 september 2011.

1.2 Förslagets innehåll

Syftet med detta förslag är att upprätta en flerårig plan för förvaltningen av laxfisket i Östersjön för att se till att bevarandestatusen för hela Östersjöbeståndet, dvs. inklusive alla laxälvars bestånd, är gynnsam och att förutsättningar finns för ett hållbart nyttjande.

Handlingsplanen består av följande huvuddelar:

Målet att samtliga vildlaxälvar som omfattas av planen inom 10 år ska uppnå 75 % av sin potentiella produktion av utvandrande laxsmolt per år.

En begränsning av den totala tillåtna fångstmängden (TAC) som motsvarar en fiskeridödlighet (F) på högst 0.1 inom havsfisket samt de fiskefartyg med turister som bedriver fritidsfiske i havet.

De åtta berörda medlemsstaterna skall fastställa och genomföra tekniska bevarandeåtgärder i sina kustvatten (exempelvis stängda områden och perioder) inom 24 månader efter att planen har börjat för att skydda lekmogen lax som vandrar upp i älvarna.

Fiskeridödligheten i älvarna ska sättas nationellt på en nivå som gör det möjligt att uppnå planens mål.

Inom sju år ska all utsättning av odlad lax i älvar som inte har någon potential för att kunna producera vild lax upphöra för att förbättra skyddet av den genetiska mångfalden i de vilda laxstammarna/populationerna (det inkluderar bevarandet av genetiskt olika lokala stammar i samma älv).

Ekonomiskt stöd från den Europeiska fiskerifonden (EFF) för utsättningar som görs för att bevara och förstärka svaga vilda laxstammar,

I motiveringen till förslaget anger kommissionen att EU är ensam behörig enligt artikel 3.1 d i EUF-fördraget, dvs. att förslaget rör bevarande av havets biologiska resurser inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken. Medlemsstaterna bemyndigas att fastställa och offentliggöra fiskedödlighet och tillåten fångstmängd i vildlaxälvar. Om dessa åtgärder inte offentliggörs eller om de inte är förenliga med förordningens mål ska kommissionen ha befogenhet att genom delegerade akter:

fastställa fiskedödlighet

fastställa tillåten fångstmängd i vildlaxälv

stänga det berörda fisket.

Planen har också tre övergripande mål nämligen 1) att den ska bidra till en god beståndsstatus för laxbeståndet i Östersjön och möjliggöra för ett fiske i havet på vilda laxbestånd inom säkra biologiska gränser i enlighet med deras beräknade MSY-nivå. 2) Planen ska också bidra till att bevara den genetiska mångfalden inom laxbeståndet i Östersjön och 3) planen ämnar också garantera att både kommersiellt yrkesfiske och fritidsfiske i Östersjön och i de tillhörande älvarna ska kunna nyttja laxbeståndet på ett hållbart sätt.

1.2 Gällande svenska regler och förslaget effekt på dessa

EU:s gemensamma fiskeripolitik är ett fullständigt harmoniserat politikområde.

1.3 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget medför att den finansiering som är budgeterad för utsättningar i respektive medlemsstats operativa program (OP) för Europeiska fiskerifonden i framtiden även kan användas för utsättning av lax. Det innebär att varje medlemsstat måste omprioritera inom befintliga ramar i OP. Åtgärderna finansieras därmed inom befintliga ramar på EU respektive statens budget.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att förslaget till en långsiktig förvaltning av Östersjölox nu har presenterats av kommissionen. Regeringen anser att inrättandet av fleråriga förvaltningsplaner är ett av de viktigaste instrumenten för att uppfylla den gemensamma fiskeripolitikens målsättning om att tillförsäkra att fiskbestånden nyttjas på en hållbar nivå enligt försiktighetsprincipen.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända ännu. En första presentation av förslaget ägde rum den 16 september 2011.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

- Institutionerna har inte uttalat sig än.

- Förslaget är ute på remiss till den 31 oktober 2011.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 43,2 i Fördraget om Europeiska Unionens Funktionssätt, (EUF-fördraget), beslut fattas av rådet och Europaparlamentet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet i artikel 294. Beslutsfattande med kvalificerad majoritet tillämpas generellt i rådet när det ordinarie lagstiftningsförfarandet används. Förslaget omfattas av unionens exklusiva befogenhet i enlighet med artikel 3.1 d i EUF-fördraget.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

I enlighet med artikel 3.1 d i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), avser förslaget ett område där kommissionen har exklusiv kompetens. Även om Östersjölaxen är en anadrom art ska den kvalificeras som "havets biologiska resurser" i den mening som avses i artikel 3.1 d i EUF-fördraget. Det ligger i andan av den bestämmelsen att säkerställa ett effektivt bevarande av marina arter under hela deras migrationscykel. Subsidiaritetsprincipen är därför inte tillämplig.

De föreslagna åtgärderna överensstämmer med proportionalitetsprincipen eftersom de inte överskrider det som krävs för att nå målet att bevara Östersjöns laxbestånd enligt den gemensamma fiskeripolitiken och är lämpliga för att säkerställa långsiktigt hållbart nyttjande för detta fiske.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ärendet kommer att behandlas vidare i rådsarbetsgruppen för interna och externa fiskerifrågor under 2011 och troligtvis även under våren 2012.

4.2 Fackuttryck/termer

Johannesburgdeklarationen = Vid FN: s världstoppmöte om hållbar utveckling i Johannesburg (WSSD) som hölls i september 2002 med

deltagande av cirka 100 av världens ledare och representanter från 193 länder kom man överens om ett antal punkter kring hållbar utveckling. En av dessa var att man förbands sig att uppnå maximal hållbar avkastning på alla fiskeribestånd där så är möjligt senast år 2015.

Maximal hållbar avkastning, MSY = Maximal hållbar avkastning (MSY) är den optimala fångst som kan tas från ett fiskbestånd år efter år utan att äventyra dess kapacitet att återbildas för framtiden.

Totala tillåtna fångstmängd = Total tillåten fångstmängd (TAC) är en fångstbegränsning som bestäms för de fiskbestånd som är viktigast ur kommersiell synpunkt. EU-kommissionen föreslår kvoter utifrån vetenskapliga råd om tillståndet i det aktuella beståndet.

Fiskeridödlighet = den andel av ett bestånd som under året dör på grund av fiske.

Anadrom art = arter som reproducerar sig i sötvatten men vandrar till havet för att växa sig stora. En sådan typisk art är lax, men även havsnejonöga och vissa bestånd av öring, sik, harr, abborre och flodnejonöga kan vara anadroma. §